

got. A nehéz megélhetési viszonyok között pedig ez a könyvdrágaság a szegény népre valóságos adó, valóságos csapás. Megtörténik, hogy egy három iskolába járó gyermekkel megáldott szülő az év elején 10—12 koronát kénytelen csak könyvre kiadni. Már most a gyermek hallgassa a szülő kifakadását (káromkodás kíséretében), mely először a tanügynek, azután pedig a tanítónak szól, kit elsősorban okol a könyvek drágaságáért». Szerző azt állítja, hogy a legújabb tankönyvek «a pedagógiai elvek figyelembevételével nélkül irattak» s hogy a hibákon a hivatalos bírálóknak kellene segíteniök. Más oldalról szól e dologhoz *Keszler Károly* (A tankönyvek használata. Nevelés 1913 dec.), de ő is a könyvek rosszaságából indul ki: «igen sok selejtes tankönyv forog közkézen». A cikk azt mutatja ki tárgyról-tárgyra, hogy az elemi iskola négy alsó osztályában az olvasókönyvön kívül semmiféle más tankönyv nem szükséges, legfőleg még kis számtani példatár. Az V—VI. o. számára ezeken kívül csak a történelmi tankönyvet és a földrajzi atlaszt látja szükségesnek. «Ha az elemi iskola módszeres tanítással négy évig képezte a gyermek értelmét és megadta neki egyéb elemi ismereteken kívül az olvasás és írás, meg a négy alpművelet készségét, akkor az a gyermek meg fog felelni a középiskola első osztályában. Feltéve természetesen, hogy a középiskola is megjavítja a módszerét és alkalmazkodik új növendékeinek életkorához». — Mindkét cikk azt mutatja, hogy a tankönyvirodalomban alapos kritika volna szükséges. Ebben sem a tisztán gyakorlati, sem a pusztán szakszerű tekintet nem érvényesülhet magában, hanem ezeknek a legmagasabb pedagógiai szempontban kellene egyesülniök.

A pedagógia és a katonaság. A tiszték népnevelői hivatásának követelményei, írja *Körmendy G.* főhadnagy (A legénység oktatásának kérdéséhez, Magyar Katonai Közlöny 1913 dec.) a gyakorlatban mindjobban érvényesülnek, bár nem mindig tudatosan és rendszeresen. Lélektani és pedagógiai elvek, helyes oktatási rendszer volna szükséges a csapatok sikeresebb oktatásához. De a fiatal alantásoknak nincs kellő lélektani és pedagógiai ismeretök, mivel a katonai nevelő-intézetekben az oktatástanra kevés gondot fordítanak; nem ismerik a legénység lelkivilágát, gondolkodását, melyben ma sokkal nagyobb nehézségek állanak az oktatótisztek útjába a félműveltség miatt, mint régebben a legénység teljes tudatlansága idején; az alantások pedig legfeljebb idomítani tudnak, de oktatni, oktatva gyakorolni nem. Kívánja a szakrendszer alkalmazását, óhajtja katonai pedagógiai irodalom kifejlődését. — E cikk is annak a bizonyossága, hogy a nevelést semmiféle alakjában sem lehet jól folytatni pedagógiai készülség és nevelői gondolkodás nélkül.